

STANDARDY OCHRONY DZIECI SPOTKANIA KANDYDATÓW DO BIERZMOWANIA ARCHIDIECEZJI LUBELSKIEJ „ROZPALENI”

WERSJA SKRÓCONA

1. Najważniejsze elementy standardów ochrony dzieci

- ✓ Standardy ochrony dzieci to zasady, które mają przyczyniać się do tworzenia bezpiecznego środowiska w taki sposób, by każde dziecko podczas Spotkania kandydatów do bierzmowania Archidiecezji Lubelskiej „ROZPALENI” (ROZPALENI) mogło się czuć dobrze, było akceptowane i szanowane. Standardy określają również sposób reagowania na krzywdę lub niestosowne zachowanie w parafii lub poza nią, a także wyznaczają sposób postępowania z osobą krzywdzoną i sprawcą.
- ✓ Każda osoba podczas trwania spotkania ROZPALENI jest odpowiedzialna za tworzenie bezpiecznego środowiska: księża, siostry zakonne, pracownicy, katecheci, rodzice, dzieci i młodzież. Wszyscy razem starają się współpracować w trosce o dobro wspólne.
- ✓ Wyznaczona jest osoba, która ma szczególną odpowiedzialność w zakresie ochrony dzieci i młodzieży przed krzywdzeniem:
 - **osoba zaufania: *Paulina Wawszczak***
kontakt: *osobazaufana@cdmlublin.pl*
- ✓ Wszystkie działania powinny być podejmowane w trosce o dzieci i młodzież, zapewniać im poczucie bezpieczeństwa oraz wspomagać ich rozwój.
- ✓ Podczas trwania spotkania ROZPALENI organizowane są różne inicjatywy edukacyjne skierowane do organizatorów, animatorów, wolontariuszy, młodzieży i dzieci. Szkolenia i warsztaty dotyczą sposobów tworzenia bezpiecznego środowiska, ochrony przed krzywdzeniem i przeciwdziałania różnym formom przemocy.
- ✓ Niedopuszczalne jest stosowanie jakiegokolwiek formy przemocy (fizycznej, psychicznej czy seksualnej) przez osoby tworzące spotkanie ROZPALENI.

- ✓ Każdy sygnał świadczący o tym, że dziecko może doświadczać przemocy ze strony osoby dorosłej lub innego dziecka podczas spotkania ROZPALENI lub poza nim, jest zawsze bardzo poważnie traktowany przez organizatorów spotkania ROZPALENI. Każda sytuacja jest odpowiednio badana, a podejmowane działania mają na celu jak najszybsze przerwanie krzywdzenia i udzielenie wsparcia osobie, która go doświadcza. Organizatorzy spotkania ROZPALENI podejmują działania według zasad określonych w pełnej wersji standardów ochrony dzieci.
- ✓ Kiedy dzieje się coś niepokojącego, szczególnie wtedy, gdy dzieci i młodzież są krzywdzeni przez innych lub są świadkami krzywdy innej osoby, niezwłocznie powinni o sytuacji poinformować organizatorów / opiekunów / osobę zaufania.
- ✓ Szczególnie ważną częścią standardów są zasady bezpiecznych relacji między dorosłymi a dziećmi oraz między dziećmi. Mają one służyć tworzeniu bezpiecznego i przyjaznego środowiska spotkania ROZPALENI. Organizatorzy / opiekunowie / wolontariusze będą zawsze reagować na przekraczanie i nierespektowanie przyjętych zasad.
- ✓ Podstawową zasadą jest równe traktowanie wszystkich dzieci. Godność każdej osoby jest podczas trwania spotkania ROZPALENI szanowana. Jednocześnie uwzględnia się wyjątkowość i indywidualność każdej osoby, co wymaga dostosowania metod i podejścia uwzględniającego jego potrzeby i sytuację życiową.
- ✓ Organizatorzy/opiekunowie/wolontariusze spotkania ROZPALENI powinni reagować na niewłaściwe zachowania dziecka wobec samego siebie, rówieśników lub dorosłych, upominając go i stosując przyjęte w parafii środki dyscyplinujące. Jest to przejaw troski osób dorosłych o bezpieczeństwo i prawidłowy rozwój dzieci.
- ✓ Troska o bezpieczeństwo i dobre relacje dotyczy również Internetu i komunikacji drogą elektroniczną. Organizatorzy/opiekunowie/wolontariusze spotkania ROZPALENI reagują na niebezpieczne, szkodliwe i krzywdzące sytuacje dziejące się w przestrzeni internetowej. Dziecko zawsze może poprosić o pomoc, gdy on sam lub ktoś inny doświadcza krzywdzenia w sieci.
- ✓ Organizatorzy/opiekunowie/wolontariusze spotkania ROZPALENI dbają o ochronę wizerunku dzieci i młodzieży. Rodzice decydują, czy wyrażają zgodę na publikację zdjęć i filmów prezentujących wizerunek ich dzieci. Podczas różnych wydarzeń związanych z funkcjonowaniem spotkania ROZPALENI są robione zdjęcia i nagrywane filmy, które mogą później być wykorzystane w mediach

społecznościowych. Mogą być na nich obecni tylko ci, których rodzice wyrazili na to zgodę. Każde dziecko w momencie wykonywania zdjęć lub nagrań ma prawo powiedzieć, że nie chce, by jego wizerunek w materiałach z tego konkretnego wydarzenia był publikowany. Tworzący spotkanie ROZPALENI szanują decyzję dziecka. Powyższa zasada nie dotyczy sytuacji, kiedy wizerunek osoby stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz lub impreza publiczna.

- ✓ Dzieci i młodzież powinny szanować prawo do prywatności rówieśników oraz dorosłych, dlatego nie mogą publikować w przestrzeni internetowej i w swoich mediach społecznościowych wizerunku innych osób bez jej wiedzy i zgody.

2. Zasady bezpiecznych relacji pracowników parafii z dziećmi

W standardach ochrony dzieci znajduje się szczegółowy kodeks zachowań, który powinien być respektowany przez wszystkich organizatorów/opiekunów/wolontariuszy spotkania ROZPALENI. Poniżej zamieszczamy streszczenie najważniejszych zasad obowiązujących osoby dorosłe tworzące spotkanie ROZPALENI:

- ✓ Organizatorzy, opiekunowie, wolontariusze spotkania ROZPALENI podejmują działania dla dobra dzieci i w ich najlepszym interesie.
- ✓ Każde dziecko jest traktowane z szacunkiem, uwzględnia się jego godność, prawo do prywatności, a także indywidualne potrzeby, zdolności i sytuację życiową.
- ✓ Indywidualne podejście nie może oznaczać niesprawiedliwego faworyzowania wybranego dziecka.
- ✓ Organizatorzy, opiekunowie, wolontariusze spotkania ROZPALENI dbają o tworzenie odpowiednich relacji z dziećmi, właściwych dla osób dorosłych, opartych na szacunku, zaufaniu i respektowaniu odpowiednich granic w komunikacji i kontakcie fizycznym.
- ✓ Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy w jakiegokolwiek formie.
- ✓ Niedopuszczalne jest nawiązywanie z dziećmi i młodzieżą jakichkolwiek relacji o charakterze seksualnym czy romantycznym.
- ✓ Niedopuszczalne jest utrwalanie wizerunku dzieci dla celów prywatnych.

- ✓ Każdy kontakt z dziećmi jest jawny i wynika z realizacji zadań i działań prowadzonych na rzecz spotkania ROZPALENI. Organizatorzy, opiekunowie, wolontariusze spotkania ROZPALENI nie mogą utrzymywać relacji prywatnych z dziećmi (poza sytuacjami, gdy kontakty poza parafią wynikają z innych przyczyn – np. pracownik jest członkiem rodziny bądź znajomym rodziny dziecka).

W sytuacji, gdy dorośli nie stosują się do przyjętych zasad, świadek takiego zachowania może zgłosić sprawę do osoby przyjmującej zgłoszenia, innego organizatora spotkania ROZPALENI, którego darzy zaufaniem, lub bezpośrednio dyrektora spotkania ROZPALENI.

3. Zasady bezpiecznych relacji między dziećmi

- ✓ Równe traktowanie i szacunek dla każdej osoby
 - Traktuj innych tak, jak chcesz, aby inni traktowali Ciebie.
 - Pamiętaj, że każda osoba jest kimś wyjątkowym i szczególnie obdarowanym przez Boga. Należą się jej szacunek i troska o jej dobro.
 - Bądź tolerancyjny – szanuj odmienny wygląd, przekonania, poglądy i cechy koleżanek/kolegów.
 - Pamiętaj, że przez różnorodność wzajemnie się ubogacamy.
 - Masz prawo do zabawy i relacji z każdym dzieckiem, ale pamiętaj, że nie zawsze inne dziecko ma chęć do kontaktu z Tobą w danym momencie. Uszanuj to.
 - Zachowaj otwartość i bądź wrażliwy na wszystkie osoby, nawet jeśli nie należą do grona Twoich najbliższych przyjaciół. Nie wykluczaj ich ze wspólnych działań, rozmów i szkolnych aktywności.
- ✓ Zasady komunikacji między dziećmi
 - Zachowuj życzliwość i szacunek wobec koleżanek/kolegów.
 - Pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, o ile nie naruszają one dobra innych osób.
 - Słuchaj innych, gdy mówią. Nie przerywaj innym, gdy się wypowiadają.
 - Zachowuj kulturę słowa w każdej sytuacji.
 - Stosuj formy grzecznościowe.
 - Pytaj o zgodę na kontakt fizyczny (przytulenie, pogłaskanie).
- ✓ Szacunek dla cudzej własności, prywatności i przestrzeni
 - Szanuj rzeczy osobiste i mienie innych osób.
 - Zapytaj, jeśli chcesz pożyczyć od kogoś jakąś rzecz.
 - Nie przeglądaj prywatnych rzeczy innych osób bez ich zgody. Każdy ma prawo do prywatności.

- Nie rób zdjęć, nie nagrywaj ani nie rozpowszechniaj wizerunku kolegów/koleżanek i innych osób bez ich wyraźnej zgody.
- Pamiętaj, że każdy ma prawo do przestrzeni osobistej. Jeśli inna osoba potrzebuje chwili samotności, uszanuj to. Naruszanie tej przestrzeni może rodzić konflikty.
- ✓ Zakaz stosowania przemocy w jakiejkolwiek formie
 - Nie stwarzaj sytuacji, w których ktoś czułby się celowo pomijany, izolowany.
 - Nie stosuj przemocy fizycznej. Szturchanie, popychanie, kopanie czy siłowe przytrzymywanie kolegi/koleżanki naruszają jego/jej integralność fizyczną.
 - Szanuj przestrzeń intymną kolegów/koleżanek. Nigdy nie dotykaj ich w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
 - Nie wyśmiewaj, nie obgaduj, nie ośmieszaj, nie zawstydzaj, nie upokarzaj, nie lekceważ i nie obrażaj kolegów/koleżanek.
 - Nie wypowiadaj się w sposób obraźliwy o rodzicach kolegów/koleżanek.
 - Nie zwracaj się w sposób wulgarny do innych.
 - Pamiętaj, że żarty są wtedy żartami, kiedy nikt z ich powodu nie cierpi. Jeśli tak jest, natychmiast zakończ taką zabawę słowną.
 - Nie narażaj siebie i innych uczniów na sytuacje zagrażające życiu i zdrowiu fizycznemu czy psychicznemu.
 - Nie wyrażaj negatywnych, prześmiewczych komentarzy na temat zachowania, pracy, wyglądu kolegów/koleżanek.
 - Nie zabieraj rzeczy należących do innych bez ich zgody.
- ✓ Szacunek w kontaktach internetowych i zakaz cyberprzemocy
 - Szanuj innych i traktuj ich tak, jak chcesz, by traktowali Ciebie – dotyczy to wszystkich typów Twojej aktywności w sieci. Po drugiej stronie ekranu jest drugi człowiek.
 - Pamiętaj, że cyberprzemoc często zaczyna się od tzw. „niewinnych żartów”. Nie każdy ma takie samo poczucie humoru. Uważaj na to, co piszesz i co publikujesz, w Internecie nic nie ginie. W świecie wirtualnym łatwo poruszyć lawinę wzajemnych niechęci, co może doprowadzić do konkretnej formy przemocy.
 - Nie udostępniaj kontaktów do innych osób (telefonicznych, mailowych) bez ich zgody.
 - Dbaj o swój oraz innych wizerunek w sieci – nie publikuj wrażliwych danych, powierzonych ci informacji oraz zdjęć i filmów ośmieszających innych. Szanuj ich prywatność.
 - Chronić intymność swoją i innych. Nie wysyłaj i nie udostępniaj zdjęć lub filmów, które by ją naruszały.
 - Sprzeciwiaj się hejtowi, sam nie publikuj obrażających i agresywnych komentarzy oraz reaguj, gdy zauważysz, że ktoś jest poniżany w Internecie. Nie przysyłaj dalej ośmieszających wiadomości. Zgłoś takie działania odpowiednim osobom.

- Nie prowokuj innych do niepotrzebnych, nieuzasadnionych kłótni. Trolling, świadome poniżanie, nękanie i zaczepki są zachowaniami niedopuszczalnymi.
- Nie wykluczaj swoich rówieśników z grup w mediach społecznościowych z powodu swoich prywatnych niechęci.
- Nie podszywaj się w Internecie pod inne osoby. Takie zachowanie w cyberprzestrzeni jest kradzieżą tożsamości. To jest przestępstwo.
- Jeżeli zauważysz, że ktoś nie wylogował się ze swojego konta, nie wykorzystuj tej sytuacji do działań, które przyniosłyby mu szkodę, ale życzliwie poinformuj go o jego nieuwadze.
- Pamiętaj, że groźby, pomówienia, nawoływanie do nienawiści, prześladowanie, ośmieszanie w cyberprzestrzeni także są karalne. Twoje działania w sieci nie są anonimowe.
- ✓ Sposoby pokojowego rozwiązywania konfliktów
 - Wycisz się, uspokój, zatrzymaj niepotrzebną kłótnię, zanim stracisz nad sobą kontrolę. Zastanów się, co chcesz osiągnąć. Jeśli to możliwe, podejmij spokojną rozmowę z drugą stroną.
 - Umów się na rozmowę w bardziej stosownych warunkach, w ten sposób zyskasz czas na konstruktywny dialog.
 - Powiedz, co według Ciebie jest problemem, co przyczyną nieporozumienia, czego oczekujesz.
 - Słuchaj drugiej osoby. Dopytaj o jej odczucia i oczekiwania. Podsumuj to, co usłyszałaś/usłyszałeś dla upewnienia się, czy dobrze zrozumiałaś/zrozumiałeś jej komunikat.
 - Upewnij się, że Twój rozmówca powiedział wszystko odnośnie do swoich odczuć.
 - Wspólnie wymyślcie rozwiązanie satysfakcjonujące obie strony.
 - Jeśli nie uda się Wam dojść do porozumienia, poproś o pomoc osobę dorosłą, aktualnego opiekuna grupy. Porozmawiaj o tym z Twoimi rodzicami. Nie rozwiązuj konfliktu samodzielnie.
 - Nie bądź obojętny, gdy komuś dzieje się krzywda. Zawsze poinformuj o tym osobę dorosłą.

4. Osoby i miejsca, gdzie można uzyskać pomoc

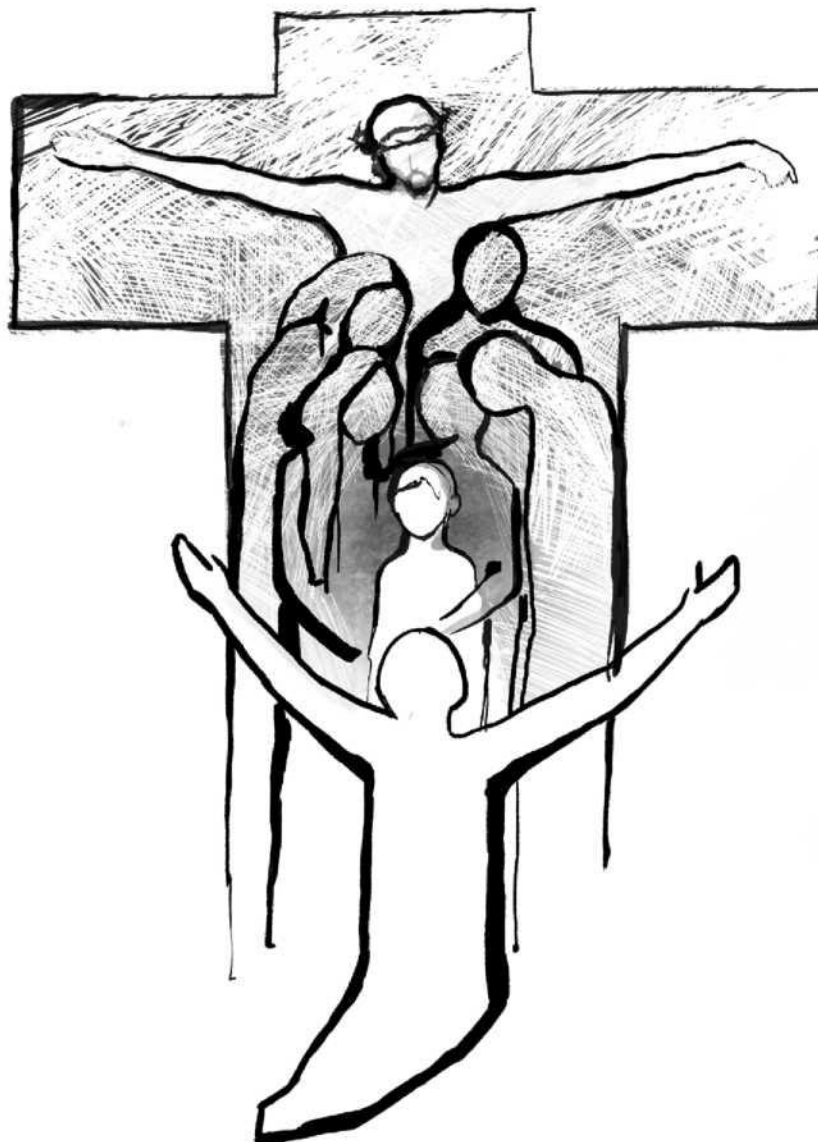
- ✓ W sytuacji gdy:
 - doświadczasz przemocy ze strony osoby dorosłej lub innego dziecka podczas spotkania ROZPALENI, w parafii lub poza nią,
 - jesteś świadkiem krzywdzenia innej osoby,
 - dzieje się coś niepokojącego,

- przeżywasz trudne chwile,
nie zostawaj z tym sam/sama. Możesz znaleźć wsparcie. Blisko Ciebie są osoby,
które będą umiały Ci pomóc.

- ✓ Osoby, do których zawsze możesz się zwrócić w parafii o pomoc:
 - osoba przyjmująca zgłoszenia o krzywdzeniu / osoba zaufania;
 - ksiądz/siostra zakonna;
 - animator/wolontariusz;
 - każdy tworzący spotkanie ROZPALENI, którego darzysz zaufaniem.

- ✓ Możesz też szukać wsparcia poza spotkaniem ROZPALENI. Warto znać telefony
zaufania i miejsca, w których możesz uzyskać fachową pomoc:
 - **800-12-12-12** – całodobowy Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka;
 - **116-111** – całodobowy telefon zaufania dla dzieci i młodzieży prowadzony
przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę;
 - **112** – numer alarmowy w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia.

**STANDARDY OCHRONY DZIECI
SPOTKANIA KANDYDATÓW DO BIERZMOWANIA
ARCHIDIECEZJI LUBELSKIEJ „ROZPALENI”**

październik 2024

Niniejszy dokument stanowi realizację obowiązku prawnego dotyczącego wprowadzenia we wszelkich instytucjach, w których przebywają dzieci, standardów ich ochrony przed krzywdzeniem [ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1606)]. Dokument został opracowany zgodnie z wytycznymi obowiązującego prawa państwowego i kościelnego.

PREAMBUŁA

Standardy postępowania w sytuacjach podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dzieci, do których wprowadzenia na mocy tzw. „Ustawy Kamilka” został zobligowany również Kościół katolicki, mają być rzeczywistym narzędziem budowania bezpiecznych środowisk wszędzie tam, gdzie przebywają dzieci i gdzie zaspokajają swoje potrzeby duchowe. Są one narzędziem bardzo potrzebnym do zmiany mentalności w społeczeństwie, ale też w Kościele. Zostały pomyślane jako jeden z elementów systemowego programu ochrony dzieci przed krzywdzeniem i stanowią formę zabezpieczenia ich praw. Jako takie mają ułatwić skuteczną ochronę dzieci zaangażowanych w rozmaite formy duszpasterstwa.

Kościół katolicki w Polsce od wielu lat buduje system prewencyjny, a standardy ochrony dzieci są jednym z jego elementów. W ten sposób Kościół pokazuje, że w realizowanej przez niego misji ewangelicznej zawsze najważniejsze jest dziecko i troska o jego dobro. Zapewnienie najsłabszym i najmłodszym optymalnych warunków, w których mogą się formować, pogłębiać swoją duchowość i wiarę, to moralna powinność, za którą powinni być odpowiedzialni wszyscy dorośli. Dlatego też Kościół dokłada wszelkich starań, by zapewnić dzieciom przyjazne i bezpieczne środowiska, w których będą one szanowane, doceniane, traktowane z godnością.

Opracowanie i wdrażanie standardów ochrony dzieci wiąże się ze szkoleniami osób odpowiedzialnych za duszpasterstwa pozaparafialne oraz wolontariuszek i wolontariuszy zaangażowanych w tego typu dzieła. Niniejszy dokument zawiera kodeks zachowań i zasad postępowania właściwych dla duszpasterstwa „Spotkania kandydatów do bierzmowania Archidiecezji Lubelskiej - Rozpaleni” (dalej: ROZPALENI) i uwzględniających jego specyfikę. Przygotowywane i wdrażane standardy ochrony mają na celu również podnoszenie świadomości dzieci oraz ich rodziców (opiekunów prawnych), tak by umieli oni rozpoznawać ryzykowane zachowania, potrafili ich unikać, a także nie bali się o nich informować osób odpowiedzialnych za dane duszpasterstwo. Z kolei ci ostatni będą wiedzieli, jak adekwatnie reagować na przypadki krzywdzenia, w jaki sposób i do kogo zgłaszać krzywdę, jakiej pomocy należy udzielić osobie skrzywdzonej, a także w jaki sposób należy postępować w ramach duszpasterstwa z osobą krzywdzącą. Chodzi o to, by dzieci, które pogłębiają swoją wiarę w duszpasterstwach i tam się duchowo formują, spędzają czas, nawiązują relacje, czuły się w tych miejscach bezpiecznie. Stworzenie takiego środowiska wymaga jednakże współpracy i zaangażowania całej duszpasterskiej społeczności.

Standardów ochrony dzieci muszą przestrzegać wszyscy duszpasterze, animatorzy, liderzy wspólnot, wolontariusze, a także osoby prowadzące zajęcia dodatkowe w grupach duszpasterskich czy uczestniczące we wspólnych wyjazdach. Również uczestnicy duszpasterstw są zobligowani do ich respektowania. W procesie przygotowania, wdrażania i ewaluacji standardów ochrony dzieci

współpracując osoby odpowiedzialne za spotkanie ROZPALENI, duszpasterze, goście, wolontariusze, uczestnicy oraz ich rodzice i opiekunowie.

OBJAŚNIENIE TERMINÓW

- **biskup** – biskup lub arcybiskup diecezjalny, ordynariusz ordynariatu i prałat Prałatury Personalnej Kościoła łacińskiego oraz hierarcha Kościołów wschodnich.
- **cyberprzemoc** – wszelka przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych – komunikatorów, chatów, stron internetowych, mediów społecznościowych, blogów, SMS-ów, MMS-ów. Może mieć formę wulgarnych wiadomości, obraźliwych komentarzy (hejt, trolling), rozpowszechniania zdjęć ukazujących dziecko w niekorzystnym świetle, zastraszania, śledzenia (cyberstalking), ujawniania tajemnic (outing) itp.
- **dane osobowe dziecka** – wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka, w tym jego imię i nazwisko oraz wizerunek.
- **diecezja** – diecezja, archidiecezja, ordynariat lub prałatura personalna Kościoła łacińskiego i eparchia Kościoła wschodniego.
- **duchowieństwo, kler** – biskupi, księża i diakoni.
- **duszpasterstwo** – sytuacja, w której jedna osoba jest odpowiedzialna za dobro drugiej lub wspólnotę wyznaniową. Obejmuje zapewnienie porad i wsparcia duchowego, edukację, poradnictwo, opiekę medyczną i pomoc w potrzebie. Wszelka praca polegająca na nadzorze lub wychowaniu dzieci i młodzieży jest dziełem duszpasterskim.
- **duszpasterstwo pozaparafialne** – duszpasterstwa, wspólnoty, grupy gromadzące młodych ludzi (młodzież licealna, studenci, młodzi dorośli), w tym wolontariaty, wakacyjne spotkania młodych (organizowane przez zakony, zgromadzenia zakonne, wspólnoty), festiwale młodzieżowe, rekolekcje wyjazdowe, wspólnoty różnych stanów, pielgrzymki piesze, pielgrzymki autokarowe, środowiska harcerskie i sportowe. To dzieła, które mogą działać przy parafiach, ale mają struktury pozaparafialne.
- **dyrektor spotkania** – kapłan wskazany przez Prezesa Centrum Duszpasterstwa Młodzieży Archidiecezji Lubelskiej jako koordynator przygotowań i przeprowadzenia Spotkania kandydatów do przyjęcia sakramentu bierzmowania Archidiecezji Lubelskiej - ROZPALENI
- **dziecko** – każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
- **gość** – osoba zaproszona przez dyrektora spotkania do poprowadzenia części spotkania ROZPALENI
- **kapłan** – osoba, która spełnia w imieniu wspólnoty religijnej funkcje kultowe i rytualne.
- **ksiądz** – duchowny chrześcijański posiadający święcenia kapłańskie.
- **krzywda/krzywdzenie** – każde działanie, które prowadzi do cierpienia fizycznego, psychicznego, moralnego; również bezczynność jednostek, instytucji lub społeczeństwa jako całości w obliczu krzywdy/przemocy.
- **opiekun** – osoba wyznaczona przez proboszcza parafii, z której pochodzi grupa uczestników spotkania do opieki nad kandydatami do bierzmowania podczas spotkania ROZPALENI
- **opiekun dziecka** – przedstawiciel ustawowy dziecka: rodzic albo opiekun, rodzic zastępczy, opiekun tymczasowy.
- **opiekun wspólnoty** – ustanowiony przez proboszcza ksiądz zajmujący się wspólnotą młodzieżową przy parafii.
- **osoba bezbronna (vulnerable adults)** – każda osoba w wieku powyżej 18 lat, która jest narażona na zwiększone ryzyko doświadczenia przemocy, np. osoby starsze, z niepełnosprawnością, chore, w depresji itp.
- **osoba dopuszczona do działalności z dziećmi** – osoba spełniająca określone kryteria, to może być np. wychowawca, duszpasterz, opiekun, nauczyciel, trener, instruktor, lider, zastępowy, druż, pielęgniarka, masażysta itp.

- **osoba odpowiedzialna za standardy ochrony dzieci i młodzieży** – osoba wyznaczona przez przełożonego danego dzieła duszpasterskiego sprawująca nadzór nad prawidłowym stosowaniem standardów ochrony dzieci.
- **osoba odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń** – osoba wyznaczona przez przełożonego danego dzieła duszpasterskiego, ciesząca się zaufaniem i odpowiednio przygotowana, odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach do- tyczących przemocy.
- **osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji** – zarządca placówki (dyrektor, proboszcz itp.) odpowiedzialny za podejmowanie interwencji w przypadku zaistnienia przemocy.
- **proboszcz** – mianowany przez biskupa duszpasterz i zarządca parafii.
- **przełożony, moderator** – osoba mianowana przez kościelny organ prowadzący, odpowiedzialna za bieżącą działalność duszpasterstwa i zaangażowanych w nie osób.
- **przemoc duchowa** – odwoływanie się do przekonań religijnych i wiary osoby w celu wyrządzenia jej szkody. Może mieć negatywny wpływ na duchowość osoby poszkodowanej, zwłaszcza gdy dopuszcza się jej osoba posiadająca duchowy autorytet i zaufanie w Kościele.
- **przemoc fizyczna** – każde intencjonalne działanie sprawcy, którego celem jest prze- kroczenie granicy ciała dziecka, np. bicie, popychanie, szarpanie itp.
- **przemoc psychiczna** – powtarzający się wzorzec zachowań duszpasterza, lidera, animatora czy członka duszpasterstwa (np. upokarzanie, wyśmiewanie, stawianie niemożliwych do realizacji wymagań) lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u dziecka brak poczucia własnej wartości.
- **przemoc seksualna** – zaangażowanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest w stanie zrozumieć i na którą nie potrafi udzielić świadomej i dobrowolnej zgody, naruszające prawo i obyczaje danego społeczeństwa.
- **przemoc rówieśnicza (bullying)** – zjawisko polegające na agresywnym i celowym dręczeniu, nękanii czy prześladowaniu jednego lub kilku uczestników duszpasterstwa przez innych, w celu wywarcia na nich presji lub zadawania cierpienia.
- **ROZPALENI** – Spotkanie kandydatów do przyjęcia sakramentu bierzmowania Archidiecezji Lubelskiej ROZPALENI
- **wolontariat** – dobrowolna, bezpłatna, świadoma praca na rzecz innych osób lub całego społeczeństwa, wykraczająca poza związki rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie. Określenie „bezpłatna” nie oznacza „bezinteresowna”, lecz „bez wynagrodzenia materialnego”.
- **wolontariusz** – osoba pracująca na zasadzie wolontariatu. Według ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wolontariuszem jest ten, kto dobrowolnie i świadomie oraz bez wynagrodzenia angażuje się w pracę na rzecz osób, organizacji pozarządowych, a także rozmaitych instytucji działających w różnych obszarach społecznych. Instytucje te nie mogą korzystać z pracy wolontariuszy przy prowadzonej działalności gospodarczej, czego wprost zakazuje ustawa.
- **zgoda opiekuna** – zgoda rodziców albo zgoda opiekuna, rodzica zastępczego lub opiekuna tymczasowego. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka, należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny (orzeczenie sądu opiekuńczego zastępuje zgodę rodziców).

SPECYFIKA DUSZPASTERSTWA

Spotkanie Kandydatów do przyjęcia sakramentu bierzmowania Archidiecezji Lubelskiej ROZPALENI jest cyklicznym wydarzeniem organizowanym w Lublinie przez Centrum Duszpasterstwa Młodzieży Archidiecezji Lubelskiej, skierowanym do ludzi młodych przygotowujących się do przyjęcia sakramentu bierzmowania w swoich parafiach. Podczas wydarzenia uczestnicy mogą doświadczyć radości z wiary przeżywanej we wspólnocie oraz pogłębić

swoją relację z Chrystusem. Jest to również okazja do nawiązania nowych znajomości i spotkania dawno niewidzianych przyjaciół. Młodzi uczestniczą w konferencjach, koncertach, adoracji Najświętszego Sakramentu oraz w radosnej zabawie, których tematyka nawiązuje do tematyki reewangelizacji, a celem jest poznanie Prawdy, jaką oferuje nam Chrystus.

W czasie całego wydarzenia osoby niepełnoletnie pozostają pod opieką pełnoletnich opiekunów wyznaczonych przez proboszczów parafii organizujących wyjazdy. Na tych proboszczach spoczywa również obowiązek sprawdzenia czy wyżej wymienione osoby nie widnieją w Krajowym Rejestrze Karnym oraz Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. Uczestnicy z terenu wydarzenia mogą oddalić się jedynie pod opieką opiekuna.

STANDARD 1

STWORZENIE I ZACHOWANIE BEZPIECZNEGO ŚRODOWISKA W KOŚCIELE

1. Głównym odpowiedzialnym za tworzenie i zachowanie bezpiecznego środowiska podczas spotkania ROZPALENI jest ustanowiony przez Prezesa Centrum Duszpasterstwa Młodzieży Archidiecezji Lubelskiej dyrektor spotkania.
2. W celu opracowania i realizacji standardów dyrektor spotkania, spośród kompetentnych osób świeckich i duchownych, mających wiedzę na temat ochrony dzieci przed krzywdzeniem, tworzy Zespół ds. Prewencji. Składa się on ze specjalistów z różnych dziedzin (np. prawa świeckiego, kanonicznego, pedagogiki czy psychologii), wychowanków duszpasterstwa oraz ich rodziców.
3. Zadania Zespołu ds. Prewencji:
 - a) przystosowanie ogólnych standardów ochrony dzieci do specyfiki spotkania ROZPALENI;
 - b) czuwanie nad wdrożeniem standardów i ich przestrzeganiem;
 - c) opracowanie kodeksów zachowań i sposobów reagowania na krzywdę i niewłaściwe zachowania, w tym także kwestie dotyczące bezpiecznych relacji między dorosłymi a dziećmi, między rówieśnikami, zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i urządzeń mobilnych podczas spotkań i wyjazdów duszpasterstwa, ochrony wizerunku członków duszpasterstwa, rejestrowania zdjęć i publikowania ich w mediach społecznościowych czy na stronie internetowej duszpasterstwa;
 - d) pomoc w zorganizowaniu szkoleń w formie spotkań lub kursów online dla osób odpowiedzialnych w duszpasterstwie, teamów, a także animatorów i wolontariuszy;
 - e) przygotowanie listy miejsc (poradni, duszpasterstw specjalistycznych itp.), w których członkowie duszpasterstwa w przypadku krzywdy mogą uzyskać specjalistyczną pomoc;
 - f) pomoc w przypadku zgłoszenia krzywdy;
 - g) współpraca z osobami odpowiedzialnymi za prewencję z ramienia Archidiecezji Lubelskiej.
4. Wszystkie osoby zaangażowane w duszpasterstwo spotkania ROZPALENI są zobligowane do tego, by znać i stosować poniższe standardy.
5. Standardy ochrony dzieci są dostępne dla każdego:
 - a) w formie elektronicznej na stronie internetowej duszpasterstwa spotkania ROZPALENI (www.rozpaleni.lublin.pl);
 - b) w formie pisemnej podczas trwania spotkania ROZPALENI, w recepcji wydarzenia.
6. Podczas spotkania ROZPALENI będzie obecna osoba zaufana, do której dzieci będą mogły zgłosić zaistniałą krzywdę. Osoba zaufana w porozumieniu z dyrektorem spotkania będzie odpowiedzialna za interwencję w przypadku otrzymania informacji o skrzywdzeniu osoby nieletniej.

STANDARD 2

WERYFIKACJA, DELEGOWANIE I EDUKACJA KAPŁANÓW, OSÓB KONSEKROWANYCH, ŚWIECKICH PRACUJĄCYCH Z DZIEĆMI

1. O każdej osobie zaangażowanej w duszpasterstwo i mającej kontakt z dziećmi w obszarze związanym z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad dziećmi dyrektor spotkania uzyskuje dane z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. Dane te w formie wydruku przechowywane są w dokumentacji dotyczącej duszpasterstwa. W przypadku osób mających krótkotrwały kontakt z dziećmi w duszpasterstwie pozaparafialnym uzyskanie takiej informacji jest zalecane, chociaż nie stanowi to obowiązku prawnego. Taka informacja może mieć formę oświadczenia napisanego przez zainteresowaną osobę.
2. Każda osoba zaangażowana w duszpasterstwo i mająca kontakt z dziećmi w obszarze związanym z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad dziećmi:
 - a) przedkłada dyrektorowi spotkania informacje z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2023 poz. 172 oraz z 2022 poz. 2600) lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego (tzw. „zaświadczenie o niekaralności”);
 - b) jeśli posiada obywatelstwo innego państwa niż Rzeczypospolita Polska przedkłada przełożonemu duszpasterstwa informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi;
 - c) jeśli w ciągu ostatnich dwudziestu lat zamieszkiwała w państwach innych niż Rzeczypospolita Polska i/lub państwo obywatelstwa przedkłada moderatorowi informację z rejestrów karnych tych państw uzyskaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi. Jeśli dane państwo nie wydaje tego typu zaświadczeń, wówczas osoba składa oświadczenie o niekaralności oraz o braku zakazu pracy z dziećmi (**Załącznik 1**);
 - d) powinna zostać przeszkolona w zakresie prewencji i rozpoznawania oznak krzywdzenia i przedstawić stosowne zaświadczenie o odbytych szkoleniach;
 - e) podpisuje dokument o zapoznaniu się z polityką ochrony dzieci i zobowiązaniem do jej przestrzegania (**Załącznik 2**). Brak zgody na podpisanie dokumentu uniemożliwia dopuszczenie tej osoby do pracy z wychowankami duszpasterstwa.
3. Dyrektor spotkania ma obowiązek weryfikacji kadry pod względem powyższych wymagań oraz kompetencji związanych z pracą z dziećmi.
4. W wypadku zaangażowania w działalność duszpasterstwa firmy zewnętrznej właściciel firmy musi przedstawiać przełożonemu duszpasterstwa oświadczenie o sprawdzeniu swoich pracowników, którzy będą mogli mieć kontakt z wychowankami duszpasterstwa, w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym lub jego pracownicy składają dyrektorowi spotkania stosowną dokumentację.
5. Wszystkie zaświadczenia lub oświadczenia są przechowywane w dokumentacji dotyczącej duszpasterstwa.

STANDARD 3

SPOSÓB REAGOWANIA NA OSKARŻENIA LUB NIEWŁAŚCIWE ZACHOWANIA

KODEKSY ZACHOWAŃ

1. Tworzenie bezpiecznego środowiska to przede wszystkim wiedza o tym, co jest krzywdą, a co niewłaściwym zachowaniem. O ile kwestia krzywdy jest ewidentna, o tyle określenie, czym jest „niewłaściwe zachowanie”, może być problematyczne. Zależy ono bowiem od wrażliwości osoby, która takiego zachowania doświadcza, czy wrażliwości osoby, która jest jego świadkiem (dla jednej osoby dane zachowanie może nic nie znaczyć, dla drugiej będzie ewidentnym przekroczeniem jej granic. Jeśli ktoś dane zachowanie tak odbiera, to tak jest, z odczuciami się nie dyskutuje). W związku z tym trudno ustalić wyczerpujący katalog takich zachowań.
2. Niedopuszczalne są wszelkie formy przemocy naruszające integralność duchową i cielesną dzieci, w tym przemoc seksualna, fizyczna, psychiczna (np. wszelkie formy manipulacji, upokarzanie, wyśmiewanie, stawianie niemożliwych do realizacji wymagań, karanie, izolacja od rodziny i znajomych, szantażowanie), ekonomiczna, duchowa (np. władza, zbytne przywiązanie czy uzależnienie wychowanka od osoby duszpasterza czy innej osoby dorosłej posługującej w duszpasterstwie, wykorzystywanie informacji zdobytych w zaufaniu, np. podczas poufnej rozmowy, kierownictwa duchowego czy spowiedzi, „wmawianie” powołania, aranżowanie małżeństw, manipulacja słowem Bożym, naruszanie godności drugiej osoby, mechanizm sekciarski, nadmierna kontrola wszystkich obszarów życia, silne skoncentrowanie na kwestiach seksualnych, dostrzeganie we wszystkim „ducha nieczystości”).
3. Duszpasterz, opiekun, wolontariusz w kontaktach z wychowankami:
 - a) traktuje ich z godnością i szacunkiem, nie faworyzuje nikogo;
 - b) nie dyskryminuje ze względu na płeć, pochodzenie, wiek, status materialny, wygląd zewnętrzny, poczucie tożsamości itp.
 - c) nie stosuje jakiegokolwiek formy przemocy – fizycznej, psychicznej, seksualnej i duchowej;
 - d) zwraca się do wychowanków z szacunkiem, bez stosowania zwrotów poniżających, wulgarnych, nieadekwatnych żartów czy tych o podtekście seksualnym;
 - e) nie tworzy z dzieckiem jakichkolwiek relacji o charakterze seksualnym czy romantycznym;
 - f) szanuje jego nietykalność cielesną;
 - g) nie wciąga w sytuacje dwuznaczne poprzez prezentowanie treści wulgarnych, pełnych przemocy czy pornograficznych;
 - h) unika bliskiego kontaktu fizycznego podczas zabaw, który może przybierać formę np. łaskotania, obejmowania, w tym obejmowania nogami, pozwalania na skakanie po sobie oraz kontaktów fizycznych, w których wykorzystywana jest siła fizyczna (zapasy, siłowanie się itp.);
 - i) nie okazuje żadnych form niechcianej czułości (wszelkie formy dotyku, o których wiemy, że dany wychowanek ich nie akceptuje, uściski, dotykanie piersi, pośladków i okolic intymnych, przytulanie, obejmowanie, klepanie, całowanie, łaskotanie, masowanie, sadzanie na kolanach, kładzenie się lub spanie obok dziecka, gry i zabawy, w których dochodzi do powyżej wskazanych niewłaściwych zachowań, stosowanie kar cielesnych);
 - j) szanuje prawo do prywatności (np. w łazienkach, toaletach) przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa; nikt nie ma prawa naruszać strefy intymnej dzieci (fizycznie, werbalnie, bezpośrednio czy za pośrednictwem komunikatorów internetowych);
 - k) w trakcie sprawowania opieki czy prowadzenia zajęć nie stosuje alkoholu ani innych środków odurzających;

- l) nie zaprasza ich do swojego prywatnego mieszkania ani w pojedynkę nie przewozi prywatnym samochodem (wyjątkiem jest kwestia transportu do lekarza);
 - m) kontaktuje się przez komunikatory internetowe jedynie za wiedzą i zgodą rodziców (patrz niżej pkt. 5);
4. W relacjach rówieśniczych między sobą wychowankowie duszpasterstwa:
- a) nie stosują jakichkolwiek form przemocy (fizycznej, psychicznej, ekonomicznej, seksualnej);
 - b) zwracają się do siebie z szacunkiem, bez stosowania zwrotów poniżających, wulgarnych, ośmieszających, nieadekwatnych żartów, czy tych o podtekście seksualnym;
 - c) szanują nietykalność cielesną;
 - d) szanują cudzą własność;
 - e) wykazują się empatią;
 - f) nie stosują zachowań prowokujących, wciągających w sytuacje dwuznaczne poprzez prezentowanie treści wulgarnych, pełnych przemocy czy pornograficznych;
 - g) nie okazują żadnej z form niechcianej czułości (wszelkie formy dotyku, o których wiemy, że dany wychowanek ich nie akceptuje, uściski, dotykanie piersi, pośladków i okolic intymnych, przytulanie, obejmowanie, klepanie, całowanie, łaskotanie, masowanie, gry i zabawy, w których dochodzi do powyżej wskazanych niewłaściwych zachowań);
 - h) szanują prawo do prywatności;
 - i) odpowiednio i bezpiecznie korzystają z urządzeń elektronicznych, mediów społecznościowych i komunikatorów (nienagrywanie innych wychowanków, nierobienie im zdjęć z ukrycia, niewysyłanie ich zdjęć bez ich wiedzy na grupach w mediach społecznościowych itp.).
5. Nawet jeśli w relacjach na poziomie dorosły-wychowanek, czy w relacjach rówieśniczych nie zostaną dostrzeżone niepokojące sytuacje, szczególną uwagę powinny wzbudzić następujące zachowania:
- a) unikanie kontaktów z konkretną osobą;
 - b) kłopoty z koncentracją;
 - c) objawy nerwiczne;
 - d) dolegliwości somatyczne;
 - e) nieadekwatne zachowania seksualne;
 - f) lęk przed dotykiem;

Żadnego z niepokojących objawów nie można traktować oddzielnie ani uważać za „niepodważalny dowód” krzywdy seksualnej. Wiele z opisanych w literaturze objawów wykorzystania seksualnego może wynikać z różnych trudnych doświadczeń, np. rozvodu rodziców, śmierci bliskiej osoby czy trudności w szkole. Warto taką osobę otoczyć troską i pomóc jej przejść przez trudny czas.

6. Zasady dotyczące ochrony danych osobowych:
- a) w duszpasterstwie obowiązują przepisy RODO
 - b) dostęp do danych osobowych mają: moderator, opiekunowie poszczególnych grup w stosunku do swoich wychowanków i inne upoważnione pisemnie przez dyrektora spotkania osoby ważne ze względu na organizację wyjazdu (np. służby medyczne, sekretariat);
 - c) uczestnictwo w spotkaniu ROZPALENI oznacza zgodę rodziców na publikację wizerunku w mediach społecznościowych i na stronie internetowej jako relacji z wydarzenia;
 - d) podczas trwania spotkania ROZPALENI są wyznaczone osoby do robienia zdjęć i publikację ich w mediach społecznościowych i stronie internetowej;
 - e) osoby niewyznaczone nie mogą robić, ani tym bardziej publikować zdjęć osób, które nie wyraziły na to zgody;
 - f) jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodziców/opiekunów prawnych na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana;

ZASADY POSTĘPOWANIA W SYTUACJI NIEWŁAŚCIWEGO ZACHOWANIA LUB KRZYWDY

1. Zasady dotyczące postępowania w sytuacji niewłaściwego zachowania:
 - a) z duszpasterzem, liderem, wolontariuszem lub animatorem oskarżanym o ich stosowanie należy odbyć rozmowę, upewnić się co do ich faktycznego wystąpienia, wysłuchać jej zdania, a jeśli oskarżenie okaże się prawdziwe, wyjaśnić jej nie stosowność zachowań i zobowiązać ją do respektowania obowiązujących zasad; jeśli niewłaściwe zachowania będą się powtarzały, a wychowankowie dalej je zgłaszali, należy zrezygnować ze współpracy z taką osobą dla dobra dzieci;
 - b) jeśli w sposób niewłaściwy zachowuje się duszpasterz, sprawę należy zgłosić jego przełożonym;
 - c) jeśli do niewłaściwych zachowań dochodzi ze strony rówieśnika, należy:
 - zadbać o bezpieczeństwo dziecka, odseparować je od osoby krzywdzącej;
 - z osobą krzywdzącą odbyć stosowną rozmowę, wyjaśnić jej niewłaściwe zachowanie i zobowiązać do przestrzegania zasad obowiązujących w duszpasterstwie;
 - warto także skontaktować się z rodzicami krzywdzącego dziecka i wyjaśnić sytuację; w razie braku poprawy, należy usunąć taką osobę z wyjazdu.
2. Zasady dotyczące postępowania w sytuacji wystąpienia krzywdy lub jej podejrzenia:
 - a) wykorzystanie seksualne dziecka poniżej 15. roku życia:

Dziecko, które nie ukończyło 15. roku życia, nie ma zdolności prawnej do wyrażenia zgody na aktywność seksualną. Obcowanie seksualne z taką osobą i inne czynności seksualne, a nawet namawianie do nich są zakazane, niezależnie od tego, czy dziecko było zmuszane, czy dobrowolnie się na tę czynność zgodziło (zob. art. 200 Kodeksu karnego).

Każda osoba, która uzyskała wiarygodną informację o możliwości popełnienia przestępstwa polegającego na wykorzystaniu seksualnym dziecka poniżej 15. roku życia, ma obowiązek zawiadomienia organów ścigania – niewypełnienie tego obowiązku zagrożone jest karą pozbawienia wolności do lat 3 (zob. art. 240 Kodeksu karnego).

Jeśli sprawa dotyczy duchownego, należy o tym poinformować również jego przełożonych.
 - b) wykorzystanie seksualne dziecka powyżej 15. roku życia:

W prawie polskim zakazane jest doprowadzenie do obcowania płciowego lub innej czynności seksualnej, stosując przemoc, groźbę lub podstęp (zob. art. 197 Kodeksu karnego). Karane jest także doprowadzenie do obcowania płciowego lub innej czynności seksualnej poprzez nadużycie stosunku zależności lub wykorzystanie krytycznego położenia innej osoby (zob. art. 199 Kodeksu karnego). Ponadto surowo karane jest także wykorzystanie bezradności, upośledzenia umysłowego lub choroby psychicznej w celu doprowadzenia do czynności seksualnych (zob. art. 198 Kodeksu karnego). W takiej sytuacji wymagane jest poinformowanie organów ścigania.

Jeśli sprawa dotyczy duchownego – niezależnie od tego czy obcowanie było za zgodą czy nie – należy sprawę zgłosić jego przełożonym.

Jeśli sprawa dotyczy pełnoletniej osoby świeckiej należy odbyć z nią rozmowę przypominając o moralności chrześcijańskiej i wyciągnąć względem niej konsekwencje.

Jeśli na takie obcowanie była wyrażona zgoda i nie podlega to pod konsekwencje prawa państwowego, należy odbyć rozmowę przypominającą o moralności chrześcijańskiej i o sprawie poinformować rodziców.
 - c) wykorzystanie seksualne rówieśnicze:

Sprawca czynu zabronionego będącego przestępstwem podlega, co do zasady, pełnej odpowiedzialności po ukończeniu 17. roku życia, natomiast przed ukończeniem 17 lat odpowiada według zasad określonych w Ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Niezależnie od tego czy czyn był przestępstwem, czy nie, należy z obydwoma osobami odbyć rozmowę i poinformować o sprawie rodziców.

3. Zasady interwencji w przypadku krzywdy:

- a) informacja o doświadczeniu przemocy, w tym o wykorzystaniu seksualnym wychowanka lub o prawdopodobieństwie zajścia takiego zdarzenia, może dotyczyć wydarzeń przeszłych lub bieżących; w obu przypadkach należy reagować niezwłocznie;
- b) zgłoszenie lub nabranie podejrzenia o krzywdzie może pochodzić z różnych źródeł: od osoby krzywdzonej, od innej osoby, która dowiedziała się o krzywdzie, bądź z obserwacji (ktoś ujawnia symptomy wykorzystania, ale nie potrafi zrozumiale wyjaśnić, co się wydarzyło);
- c) osobą krzywdzącą może być duszpasterz, osoby świeckie i duchowne związane z duszpasterstwem, ale także osoby niezaangażowane (osoby bliskie, członkowie rodziny, osoby trzecie);
- d) krzywda może zostać zgłoszona dowolnej osobie, do której dziecko ma zaufanie;
- e) każda osoba dorosła zaangażowana w duszpasterstwo, która została poinformowana o podejrzeniu lub fakcie przemocy wobec wychowanka (w tym także przemocy seksualnej), odpowiada za podjęcie właściwych działań zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi i procedurami obowiązującymi w duszpasterstwie i w Kościele katolickim;
- f) osoba, która jako pierwsza dowiaduje się o zaistnieniu potencjalnej krzywdy wychowanka duszpasterstwa, powinna go z uwagą wysłuchać – nie jest ona jednak upoważniona do wydawania decyzji i osądów;
- g) z każdej takiej rozmowy należy bezwzględnie sporządzić notatkę;
- h) do osoby tej nie należy rozstrzyganie czy podejrzenia lub oskarżenia są zasadne. Jej zadaniem jest zgłoszenie informacji zgodnie z przewidzianymi procedurami;
- i) wszystkie podejrzenia i zarzuty muszą być traktowane poważnie i trzeba na nie reagować w oparciu o przepisy prawa polskiego i prawa kanonicznego, a także procedury obowiązujące w duszpasterstwie czy danej wspólnotie, współpracując z właściwymi organami w zakresie ich kompetencji;
- j) należy niezwłocznie powiadomić organy ścigania o przypadku wykorzystania seksualnego wychowanka
- k) jeśli sprawa dotyczy duchownego należy niezwłocznie poinformować jego przełożonych;
- l) należy sporządzić kartę interwencji (**Załącznik 3**).

4. Zasady prowadzenia rozmowy z osobą zgłaszającą krzywdę:

- a) Jeśli informację o krzywdzie duchowny uzyska w trakcie spowiedzi, to wówczas obowiązuje go tajemnica; pozyskawszy taką wiedzę powinien on zrobić wszystko, by nakłonić penitenta do tego, by o swojej krzywdzie powiedział także poza forum spowiedzi czy to jemu samemu, „osobie zaufania”, czy też innej osobie której ufa;
- b) jeśli do rozmowy dochodzi poza spowiedzią, należy:
 - traktować osobę zgłaszającą z empatią i szacunkiem - nie wolno bagatelizować zgłoszenia ani okazywać lekceważenia osobie zgłaszającej;
 - zachować spokój i starać się nie okazywać przerażenia lub silnego wzburzenia emocjonalnego w reakcji na słowa osoby zgłaszającej;
 - słuchać aktywnie, utrzymując naturalny kontakt wzrokowy oraz wyrażając zrozumienie i wsparcie;
 - zapewnić poczucie bezpieczeństwa, wesprzeć emocjonalnie i udzielić potrzebnej pomocy;
 - nie okazywać wątpliwości co do wiarygodności osoby zgłaszającej lub jej wypowiedzi;
 - dopytywać tylko w celu uściślenia przekazu oraz zdobycia niezbędnych informacji do zgłoszenia podejrzenia wykorzystania seksualnego;

- skoncentrować się na ustaleniu faktów i okoliczności; jeśli rozmowa przeprowadzana jest z osobą pokrzywdzoną, należy jej wysłuchać, zapamiętać i zapisać jej słowa i ograniczyć się do zadawania jedynie koniecznych pytań;
 - upewnić się, czy sprawa została wcześniej zgłoszona do organów państwowych lub kościelnych;
 - powstrzymać się od wypowiadania własnej oceny i interpretacji zdarzenia oraz opinii na temat domniemanego sprawcy;
 - zapewnić osobę przekazującą informację, że zostanie zrobione wszystko, co możliwe, aby pomóc osobie skrzywdzonej;
 - sprawdzić, czy bezpieczeństwo osoby skrzywdzonej nie jest zagrożone – jeśli tak, trzeba działać natychmiast, poinformować rodziców dziecka (jeśli osobą krzywdzącą jest rodzic, należy poinformować rodzica/opiekuna niekrzywdzącego) i odpowiednie organy państwowe i kościelne;
 - wyjaśnić, że informacje o krzywdzie muszą zostać przekazane innym osobom, a zwłaszcza rodzicom, oraz zaznaczyć, że w określonych przypadkach wykorzystania seksualnego (zob. art. 240 Kodeksu karnego) istnieje obowiązek niezwłocznego poinformowania organów ścigania;
 - nie wolno składać żadnych obietnic, które nie będą mogły być dotrzymane, szczególnie w kwestii poufności (np. „obietuję nikomu o tym nie powiedzieć”);
 - poinformować, co dalej będzie się działo ze zgłoszeniem (komu zostaną przekazane informacje); jednocześnie zapewnić o poufności prowadzonych przez duszpasterstwo działań oraz o tym, że osoby niezaangażowane we wsparcie osoby pokrzywdzonej nie mają dostępu do informacji o krzywdzie;
 - nie wolno ujawniać szczegółów rozmowy osobom niezaangażowanym we wsparcie osoby pokrzywdzonej, a zwłaszcza osobie, która została wskazana jako sprawca przemocy;
 - natychmiast po przeprowadzeniu rozmowy należy sporządzić notatkę z przebiegu rozmowy; jeśli nie utrudni to empatycznej komunikacji z rozmówcą, można rozważyć robienie notatek w trakcie rozmowy; ważne jest, aby zadbać o zachowanie wierności przekazu osoby informującej o zdarzeniu, uwzględniając charakterystyczne wyrażenia i słownictwo, a także zachowania niewerbalne; miarę możliwości należy notatkę przedstawić osobie zgłaszającej uwzględniając jej ewentualne uwagi i uzyskać jej podpis. **Nie stosuje się tego zalecenia, gdy osobą zgłaszającą jest dziecko.**
5. Zasady odnoszące się do dokumentowania przypadku zgłaszanej krzywdy:
- a) osoba przyjmująca zgłoszenie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa nie może na własną rękę podejmować działań służących wyjaśnieniu podejrzeń i zarzutów lub weryfikacji zgłaszanych faktów;
 - b) osoba przyjmująca zgłoszenie jest zobowiązana do sporządzenia notatki z wydarzenia – opisuje tylko fakty, bez żadnej interpretacji; ona także zabezpiecza ewentualne dowody (zdjęcia, nagranie, listy, smsy itp.);
 - c) osoba przyjmująca zgłoszenie wraz z dyrektorem spotkania przygotowuje treść zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa;
 - d) wszelkie notatki muszą być szczególnie chronione, pod żadnym pozorem nie mogą dostać się w ręce niepowołanych osób, ponieważ zawierają dane wrażliwe czy dane procesowe;
 - e) wszelkie notatki są włączane do akt, powinny być przechowywane w bezpiecznym miejscu w kurii diecezjalnej;
 - f) wszystkie osoby zaangażowane w sprawę na tym etapie są zobligowane do zachowania poufności; w sprawę nie powinny być włączane „osoby trzecie”.
6. Zasady zgłaszania krzywdy instytucjom państwowym i przełożonemu kościelnemu:
- a) Jeśli ze zgłoszenia wynika, że krzywda może się powtórzyć w najbliższym czasie, trzeba temu bezzwłocznie przeciwdziałać. W przypadku dziecka należy natychmiast zawiadomić rodziców

(a w przypadku, gdy krzywdę zadaje jeden z nich, należy skontaktować się z rodzicem niekrzywdzącym) oraz wezwać policję, a później podejmować kolejne czynności. Jeśli drobna zwłoka nie zagraża osobie pokrzywdzonej, wszelkie czynności można skonsultować z moderatorem lub innymi kompetentnymi osobami (osobą zaufania, psychologiem). Należy wraz z nimi przygotować spotkanie z rodzicami, a następnie przełożony duszpasterstwa, odpowiedzialny za dzieło, we współpracy z zakonnym delegatem ds. ochrony dzieci i młodzieży powinien dokonać zgłoszenia do odpowiednich organów państwowych oraz kościelnych.

- b) Jeżeli istnieje podejrzenie, że osobą odpowiedzialną za przemoc wobec wychowanka jest osoba pełniąca funkcje w duszpasterstwie (duszpasterz, wolontariusz, animator, lider wspólnoty), dyrektor spotkania zawiesza ją w pełnieniu obowiązków. Podejmuje się postępowanie wyjaśniające zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
- c) W trakcie rozmowy z rodzicami należy zachowywać się z dużym wyczuciem i wrażliwością, zdając sobie sprawę, że przekazuje się im trudne informacje. Konieczne jest zaprezentowanie poznanych faktów oraz zakomunikowanie, jakie dalsze działania prawne muszą być podjęte w danej sytuacji. Istotne jest również wskazanie rodzicom, w jaki sposób Kościół oraz inne instytucje mogą pomóc ich dziecku oraz udzielić wsparcia także im samym. Nie można ulegać prośbom o niezgłaszanie sprawy organom państwowym.
- d) Jeśli istnieje podejrzenie wykorzystania seksualnego dziecka poniżej 15. roku życia (zob. art. 200 Kodeksu karnego mówiący o obcowaniu płciowym lub innej czynności seksualnej wobec dziecka poniżej 15. roku życia, udostępnianiu takiej osobie treści pornograficznych lub prezentowaniu wykonania czynności seksualnej), prawo nakłada obowiązek niezwłocznego powiadomienia stosownych organów (zob. art. 240 k.k.). Taki obowiązek istnieje również w przypadku podejrzenia zaistnienia gwałtu dokonanego wspólnie z inną osobą, gwałtu wobec dziecka poniżej 15. roku życia, gwałtu wobec wstępnego, zstępного, przysposobionego, przysposabiającego, brata lub siostry lub gwałtu ze szczególnym okrucieństwem (art. 197 par. 3 lub 4 k.k.), a także w przypadku wykorzystania bezradności, upośledzenia umysłowego lub choroby psychicznej w celu doprowadzenia do obcowania płciowego lub innej czynności seksualnej (art. 198 k.k.). Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa należy złożyć w prokuraturze rejonowej w tej dzielnicy bądź miejscowości, w której popełniono przestępstwo, lub komendzie policji w formie pisemnej albo w formie ustnej spisanej do protokołu przez funkcjonariusza policji. Podstawą zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa nie musi być pewność popełnienia przestępstwa. Wystarczy, że podejrzenie przestępstwa jest uzasadnione. Takiego zgłoszenia nie musi dokonać osobiście osoba, która przyjęła zgłoszenie bądź nabrała podejrzenia przez obserwację dziecka. Może to uczynić przełożony duszpasterstwa lub delegat do spraw ochrony dzieci i młodzieży reprezentujący diecezję. Niemniej jednak każda osoba, która pozyskała wiedzę na ten temat, musi się upewnić, że takiego zgłoszenia dokonano. W przeciwnym razie powinna to zrobić osobiście.
- e) Jeśli krzywda nosi znamiona przestępstwa w rozumieniu prawa kościelnego, dyrektor spotkania lub osoba zaufania powiadamia zakonnego delegata ds. ochrony dzieci i młodzieży.
- f) Powiadomienie organów ścigania powinno wiązać się z przekazaniem im kopii notatki służbowej sporządzonej na podstawie rozmowy z osobą zgłaszającą.
- g) Osoba zgłaszającą sprawę przełożonemu duszpasterstwu lub delegatowi powinna się w miarę możliwości upewnić, że wdrożono odpowiednie procedury (np. prosząc – w razie potrzeby także na piśmie – o informację o podjętych w wyniku zgłoszenia czynnościach).
- h) Jeśli oskarżenia o przemoc wobec wychowanka po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego w duszpasterstwie okażą się bezpodstawne i wobec posądzonej osoby nie toczy się postępowanie karne w tej sprawie, zostanie ona niezwłocznie przywrócona do pełnienia dotychczasowych obowiązków. W takim przypadku przedsięwzięte zostaną przez przełożonego wszelkie środki, aby bezpodstawne zarzuty nie odbiły się negatywnie na sytuacji osoby posądzonej.

- i) W prowadzonym postępowaniu priorytetem – oprócz dojścia do prawdy – powinno być zapewnienie wychowankowi i jego najbliższemu odpowiedniego wsparcia, a także zachowanie poufności.
 - j) W przypadku doświadczenia krzywdy, w tym wykorzystania seksualnego, osoba odpowiedzialna za duszpasterstwo podejmuje interwencję wobec osoby pokrzywdzonej, otaczając ją opieką i potrzebnym wsparciem, a także wobec sprawcy krzywdy, jeśli jest wychowankiem duszpasterstwa czy dorosłym zaangażowanym w duszpasterstwo. Ze względu na powagę sytuacji szczególną rolę odgrywa współpraca psychologa, osoby zaufania oraz duszpasterzy.
 - k) Duszpasterstwo powinno także współpracować z organami ścigania i odpowiednim sądem, jeśli został popełniony czyn zabroniony według prawa państwowego.
7. Każdy przypadek jakiegokolwiek formy przemocy, której doświadczyli członkowie duszpasterstwa, powinien być bardzo poważnie potraktowany. Jeśli będzie miał on miejsce w duszpasterstwie, należy koniecznie przeprowadzić analizę sytuacji, ocenić czynniki ryzyka i czynniki chroniące w danym duszpasterstwie. Taka sytuacja nie pozostaje bez wpływu na daną wspólnotę. Członkowie duszpasterstwa mogą doświadczać różnych emocji, od negowania zaistniałej sytuacji, przez niedowierzanie, złość, smutek, bunt, poczucie winy. Jeśli sprawcą jest duszpasterz, wielu może nie dowierzać faktom, dodatkowo wystylizować osobę skrzywdzoną. Nigdy nie należy pozostawiać grupy bez wyjaśnienia i wsparcia. Jeśli będzie taka potrzeba, należy zapewnić całej grupie lub jej poszczególnym członkom (jeśli będą mieli taką potrzebę) pomoc psychologiczną. Należy również wyciągnąć wnioski w celu zapobieżenia podobnym sytuacjom w przyszłości.

STANDARD 4

ZAPEWNIENIE OPIEKI I WSPARCIA OSOBOM SKRZYWDZONYM

W przypadku przemocy wobec wychowanka duszpasterstwa należy ten fakt zgłosić odpowiednim służbom. Należy również objąć wsparciem osobę skrzywdzoną, jej rodzinę oraz inne osoby, które zostały tym zdarzeniem głęboko dotknięte. W przypadku duszpasterstwa wsparciem należy objąć również całą wspólnotę. Jest to często bardzo długi proces, w który mogą być zaangażowane nie tylko osoby z konkretnej grupy, ale także specjaliści (np. psycholog, pedagog). Należy zawsze pamiętać, że **w centrum wszystkich działań bezwzględnie powinno być dobro skrzywdzonego dziecka.**

Wiele osób ciągle nie rozumie problemu krzywdy, w tym szczególnie krzywdy seksualnej i posługuje się w swoim myśleniu stereotypami na ten temat. Nieodpowiedzialne zachowania w tej kwestii rodzą niepotrzebny ból i dodatkowe traumy, z którymi muszą mierzyć się osoby skrzywdzone. W wielu grupach duszpasterskich istnieje zмова milczenia, na zasadzie: „lepiej nie mówmy, bo to atak na Kościół”, „jak nie będziemy poruszać tego tematu, to nas nie zaboli”. Nie wszystkie kwestie związane z różnymi formami przemocy powinny być prezentowane na forum ogólnym. Warto z rozsądkiem, roztropnością i wielką delikatnością podchodzić do tego zagadnienia. Język przekazu powinien być dostosowany do możliwości i wrażliwości grupy. Bywa, że temat przemocy, w tym przemocy seksualnej, wywołuje w danej grupie panikę, która często bierze się z niewiedzy.

Proces leczenia zranienia w przypadku krzywdy seksualnej jest długi i skomplikowany. Terapia psychologiczna osoby skrzywdzonej odbywa się poza duszpasterstwem. Niemniej jednak bardzo istotne jest to, by wspólnota, w której osoba skrzywdzona duchowo się formuje, sprzyjała temu procesowi i stwarzała ku temu odpowiednie warunki.

1. Osoba skrzywdzona ma prawo do:
 - a) życzliwego przyjęcia, wysłuchania, traktowania z szacunkiem i godnością;
 - b) opieki duchowej i psychologicznej
 - c) pomocy medycznej;
 - d) konsultacji prawnej;
 - e) zgłoszenia sprawy do organów ścigania;
 - f) osoby towarzyszącej;
 - g) ochrony wizerunku i sfery prywatnej, a także do poufności danych osobowych;
 - h) informacji na temat środków zapobiegawczych podjętych w stosunku do sprawcy;
 - i) informacji, na jakim etapie znajduje się wszczęte postępowanie (osoba skrzywdzona sama musi wyrazić takie życzenie);
 - j) nikt nie ma prawa żądać od osoby skrzywdzonej składania przysięgi ani wymagać zachowania milczenia.
2. Osobę skrzywdzoną należy pytać o to, jakiej pomocy potrzebuje. Można jej radzić skorzystanie z niej, ale nie wolno tego narzucać. Ważne, by to sama osoba skrzywdzona decydowała z kim chce na ten temat rozmawiać.
3. **Osobą właściwą (tzw. „osobą zaufania”) do zgłaszania przypadków krzywdy w ramach duszpasterstwa spotkania ROZPALENI jest pani Paulina Wawszczak (kontakt: osobazaufana@cdmlublin.pl).** Mogą się do niej zgłaszać zarówno osoby, które bezpośrednio krzywdy doznały, jak i osoby, które mają wiedzę o krzywdzie doznanej w duszpasterstwie przez kogoś innego.
4. Delegatem Archidiecezji Lubelskiej do spraw ochrony Dzieci i Młodzieży jest ks. mgr Marek Szołdra, tel. 501 048 115, e-mail: delegat@diecezja.lublin.pl, adres do korespondencji: ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 2, 20-105 Lublin. Kontakt do niego znajduje się również na stronie internetowej Archidiecezji Lubelskiej (www.archidiecezjalubelska.pl).

5. W pomoc osobie skrzywdzonej zazwyczaj zaangażowanych jest wiele osób. Spotkania w duszpasterstwie nie zastępują terapii, niemniej można zrobić wiele, by pomóc osobie skrzywdzonej czy to wewnątrz duszpasterstwa, czy w systemie rodzinnym, czy w jakiegokolwiek innej sytuacji. Można przede wszystkim odpowiednim podejściem do takiej osoby:
 - a) zmniejszyć jej lęk, budować poczucie bezpieczeństwa i zaufania, a poprzez objęcie jej stałą opieką, okazać jej troskę i wzmacniać dobre relacje z dorosłymi;
 - b) stworzyć przestrzeń do jej wysłuchania;
 - c) odciążyć ją z poczucia winy, jeśli ono występuje; uświadamiać, że odpowiedzialność jest wyłącznie po stronie sprawcy;
 - d) pozwalać na odreagowanie negatywnych emocji;
 - e) wspierać ją w budowaniu relacji z rówieśnikami;
 - f) zadbać o takie działania, których celem będzie podnoszenie jej poczucia własnej wartości poprzez szukanie, wzmacnianie i rozwijanie jej dobrych stron.
6. Jeśli zajdzie taka potrzeba, przełożony duszpasterstwa pomoże w zorganizowaniu spotkania osoby pokrzywdzonej lub jej rodziny z przełożonym Archidiecezji Lubelskiej.
7. Duszpasterstwo otacza opieką rodzinę skrzywdzonego dziecka i ustala z nią wszelkie podejmowane działania. Jeśli zajdzie taka potrzeba, opieka obejmie również pomoc prawną, psychologiczną i duchową. Przy kontakcie z rodzicami należy uwzględnić:
 - a) informowanie o sytuacji wychowanka i doznanej krzywdzie;
 - b) przedstawienie planu wsparcia, które dziecko może uzyskać w ramach duszpasterstwa;
 - c) wskazanie instytucji, fundacji lub osób, które mogą udzielić profesjonalnego wsparcia prawnego i psychologicznego osobie skrzywdzonej i jej rodzinie.
8. W przypadku tak poważnego zdarzenia, jakim jest przemoc (fizyczna, psychiczna, seksualna, duchowa) wobec wychowanka duszpasterstwa, należy pamiętać o osobach, które były świadkami krzywdy lub mają na jej temat informację, czyli o pozostałych członkach wspólnoty duszpasterskiej. Wsparcie dla świadków musi być okazywane z delikatnością i w sposób wyważony. Nie może w żaden sposób naruszać dobra skrzywdzonego wychowanka. W przypadku, gdy wiedza na temat krzywdy jest znana w środowisku duszpasterskim, należy rozważyć podjęcie następujących działań:
 - a) rozmowa z całą wspólnotą na temat krzywdy i przemocy z poszanowaniem godności osoby skrzywdzonej;
 - b) umożliwienie indywidualnych spotkań z psychologiem dla osób, które takiej rozmowy będą potrzebowały;
 - c) wskazanie instytucji zewnętrznych, gdzie można uzyskać wsparcie;
 - d) przeprowadzenie spotkania z rodzicami wychowanków, poinformowanie ich o stanie wiedzy na temat zdarzenia, sytuacji prawnej i podejmowanych przez duszpasterstwo działaniach;
 - e) budowanie poczucia wspólnoty poprzez zapewnienie wsparcia oraz gotowość do spotkania i rozmowy z każdą osobą z duszpasterstwa, która by tego potrzebowała;
 - f) w miarę możliwości przedstawienie rezultatów działań podjętych w celu wyjaśnienia sprawy;
 - g) warto co jakiś czas sprawdzić, jakie emocje to zdarzenie wywołuje we wspólnocie wraz z upływem czasu.

STANDARD 5

ZARZĄDZANIE I PRACA

Z OSKARŻONYMI O WYKORZYSTANIE SEKSUALNE

1. Podczas spotkania ROZPALENI nie prowadzimy dochodzeń, ani nie wydajemy wyroków. Każdy człowiek jest niewinny, dopóki stosowna władza nie udowodni mu winy.
2. Osoba oskarżona o wyrządzenie krzywdy ma prawo do dobrego imienia, sprawiedliwego traktowania, uczciwego procesu i do obrony. W razie potrzeby należy jej pomóc w uzyskaniu pomocy psychologicznej lub prawnej.
3. Jeśli oskarżonym jest duszpasterz:
 - a) sprawa powinna zostać natychmiast zgłoszona odpowiednim instytucjom państwowym i kościelnym;
 - b) po uprawdopodobnieniu zgłoszenia duszpasterz jest natychmiast odsunięty od pracy w duszpasterstwie do czasu wyjaśnienia sprawy;
 - c) wszelkie czynności i działania podejmowane przez przełożonego kościelnego wobec podejrzanego zostały zapisane w Wytocznych KEP, aneks 2. W razie potrzeby dyrektor spotkania jest informowany o podjętych czynnościach;
 - d) troską należy otoczyć osobę skrzywdzoną i jej rodzinę zapewniając wsparcie duszpasterskie, prawne, psychologiczne;
 - e) troską należy otoczyć wspólnotę, w której oskarżony miał popełnić czyn przestępczy;
 - f) jeśli oskarżenie okaże się nieprawdziwe, a duszpasterz wraca do pracy w Kościele, otrzymuje wsparcie w celu przywrócenia dobrego imienia;
 - g) z przebiegu każdej rozmowy należy sporządzić notatkę.
4. Jeśli oskarżonym jest osoba świecka (lider wspólnoty, animator, wolontariusz):
 - a) sprawa powinna zostać natychmiast zgłoszona odpowiednim instytucjom państwowym i kościelnym;
 - b) po uprawdopodobnieniu zgłoszenia osoba taka jest natychmiast odsunięta od pracy w duszpasterstwie do czasu wyjaśnienia sprawy;
 - c) oskarżonemu i jego rodzinie należy zapewnić wsparcie duszpasterskie, prawne i psychologiczne;
 - d) troską należy otoczyć osobę skrzywdzoną i jej rodzinę zapewniając wsparcie duszpasterskie, prawne, psychologiczne;
 - e) troską należy otoczyć wspólnotę, w której oskarżony miał popełnić czyn przestępczy;
 - f) jeśli oskarżenie okaże się nieprawdziwe, a osoba świecka wraca do pracy w Kościele, otrzymuje wsparcie w celu przywrócenia dobrego imienia;
 - g) z przebiegu każdej rozmowy należy sporządzić notatkę.
5. Jeśli oskarżonym jest rodzic:
 - a) sprawa powinna zostać natychmiast zgłoszona odpowiednim instytucjom państwowym;
 - b) należy odbyć rozmowę z niekrzywdzącym rodzicem, a krzywdzone dziecko i niekrzywdzących bliskich otoczyć troską zapewniając wsparcie duszpasterskie, prawne i psychologiczne;
 - c) szczególnie należy zaopiekować się wychowankiem – może mieć poczucie winy i czuć presję by odwołać zeznania;
 - d) jeśli jest możliwość należy w tej sprawie współpracować ze szkołą;
 - e) z przebiegu każdej rozmowy należy sporządzić notatkę.
6. Jeśli oskarżonym jest rówieśnik:
 - a) należy bezwzględnie odseparować go od grupy, by uniemożliwić dalsze krzywdzenie;
 - b) o sprawie należy poinformować rodziców podejrzanego i rodziców osoby skrzywdzonej; jednym i drugim należy zapewnić wsparcie duszpasterskie, prawne i psychologiczne;

- c) należy się zorientować, czy w ramach duszpasterstwa nie zostały skrzywdzone także inne osoby
- d) należy tę sprawę wyjaśnić na forum grupy, w razie konieczności zaprosić specjalistę, który odpowie na pytania wychowanków i da im wskazówki, jak chronić się przed taką formą przemocy.
- e) należy przeanalizować sytuację, zastanowić się, co zawiodło, określić czynniki ryzyka, wyeliminować je i wyciągnąć wnioski na przyszłość.
- f) z przebiegu każdej rozmowy należy sporządzić stosowną notatkę.

STANDARD 6

WSPÓLNA PRACA W DZIELE OCHRONY DZIECI I MŁODZIEŻY

1. Ochrona dzieci w duszpasterstwie to nie tylko zadanie dyrektora spotkania, Zespołu ds. Prewencji, duszpasterzy, animatorów i wolontariuszy, ale zadanie każdej osoby zaangażowanej w spotkanie ROZPALENI.
2. Każdy uczestnik duszpasterstwa ma prawo:
 - do wglądu w standardy ochrony dzieci
 - pracy nad opracowaniem i ewaluacją standardów;
 - pracy nad opracowaniem i ewaluacją kodeksów zachowań;
 - zgłaszać swoje sugestie dotyczące tematyki spotkań;
 - informować o niepokojących go sytuacjach;
 - powinien budować atmosferę zaufania, tak by o zauważonych nieprawidłowych zachowaniach czy zachowaniach przestępczych wychowankowie nie bali się mówić osobom odpowiedzialnym za duszpasterstwo;
3. Każdy członek duszpasterstwa ma obowiązek:
 - zachowywać niniejsze standardy;
 - stosować w kontaktach kodeksy zachowań;
 - informować o wyrządzonej sobie lub komuś innemu krzywdzie;

STANDARD 7

EDUKACJA DZIECI O OCHRONIE WŁASNYCH GRANIC

1. W ramach programu formacyjnego duszpasterstwa włączone są kwestie dotyczące ochrony dzieci przed różnymi formami krzywdzenia.
2. W razie potrzeby są organizowane szkolenia lub warsztaty dla dzieci dotyczące poszanowania godności swojej i innych oraz ochrony siebie i innych przed potencjalną krzywdą: fizyczną, emocjonalną, seksualną i duchową. Przykładowe tematy takich spotkań to np.:
 - ochrona własnych granic;
 - godność i wartość osoby;
 - umiejętność mówienia „nie” w kontekście posłuszeństwa;
 - budowanie dojrzałych relacji;
 - edukacja w zakresie ryzykownych zachowań;
 - bezpieczne korzystanie z Internetu;
 - sposoby działania sprawców (np. grooming);
 - bezpieczne i wolne od przemocy relacje rówieśnicze.
3. W razie potrzeby i możliwości tego typu warsztaty i spotkania będą organizowane również dla rodziców dzieci zaangażowanych w duszpasterstwo. Przykładowe tematy takich spotkań to np.:
 - psychologia rozwojowa dziecka (w tym rozwój psychoseksualny);
 - jak rozmawiać z dzieckiem o godności osoby i ochronie własnych granic;
 - jak bezpiecznie korzystać z Internetu;
 - „zdrowa” kontrola rodzicielska;
 - sposób działania sprawców (np. grooming); przemoc rówieśnicza;
 - jak rozpoznać „znaki” krzywdzenia.
4. Szkolenia dotyczące prewencji prowadzone są przez osobę, która ma odpowiednie przygotowanie do prowadzenia takich szkoleń.

STANDARD 8

SZKOLENIA I STAŁE WSPARCIE

DLA OSÓB ZAJMUJĄCYCH SIĘ PROFILAKTYKĄ W DUSZPASTERSTWIE

Ochrona przed krzywdzeniem jest wpisana w misję Kościoła katolickiego powierzona mu przez Pana. Dlatego każdy – przełożony w Kościele, osoby uczestniczące w jego misji przez pracę i zaangażowanie duszpasterskie czy pracę z dziećmi i osobami bezbronnymi – powinien posiadać potrzebną wiedzę na temat ochrony dzieci i osób bezbronych przed przemocą i dzielić się nią z rodzicami i dziećmi.

1. Zakres szkoleń dotyczących ochrony dzieci
 - a) wszyscy duszpasterze, animatorzy, liderzy wspólnoty i wolontariusze:
 - otrzymują potrzebną im wiedzę o standardach przyjętych i obowiązujących w spotkaniu ROZPALENI – kodeksie zachowań, procedurach związanych z interwencją i zgłoszeniem. Szkolenie może prowadzić osoba odpowiedzialna w danym duszpasterstwie za prewencję, np. osoba z Zespołu ds. Prewencji;
 - szkolenie przeprowadzane w momencie przejmowania odpowiedzialności w duszpasterstwie;
 - w obecnej sytuacji szkolenia należy przeprowadzić także dla tych duszpasterzy, animatorów, wolontariuszy i liderów wspólnoty, którzy jeszcze nie przeszli takiego szkolenia;
 - w sytuacji, gdy w duszpasterstwie zasady lub procedury ulegają zmianie lub uzupełnieniu, należy je przedstawić aktualnie zaangażowanym w prace duszpasterstwa osobom.
 - b) duszpasterze, animatorzy i liderzy wspólnoty oraz wolontariusze pełniący funkcje wychowawcze lub formacyjne otrzymują dodatkowo wiedzę dotyczącą:
 - rodzajów przemocy (w tym przemocy rówieśniczej);
 - rozpoznawania oznak przemocy (w tym wykorzystania seksualnego);
 - strategii działania sprawców przemocy (w tym przemocy seksualnej);
 - rozmowy z dzieckiem na temat krzywdy;
 - rozmowy z dorosłymi (gdy ktoś pracuje z grupą dorosłych);
 - zagrożeń i ochrony przed szkodliwymi treściami w Internecie;
 - innych zaleceń obowiązujących w danym duszpasterstwie.
2. Każda osoba pracująca z dziećmi w duszpasterstwie powinna otrzymać zaświadczenie o udziale w szkoleniu.
3. Każda osoba pracująca z dziećmi i młodzieżą co dwa lata uczestniczy w jednodniowym szkoleniu z zakresu prewencji. Treść tych szkoleń przygotowana jest przez osobę odpowiedzialną za prewencję w duszpasterstwie, ewentualnie jest wskazana przez zespół odpowiedzialny za prewencję w Kościele w Polsce.
4. Osoby odpowiedzialne za prewencję w danym duszpasterstwie poza wiedzą z wyżej wskazanych zagadnień, powinny także mieć wiedzę na temat:
 - a) budowania systemu prewencji zgodnego z wymogami Kościoła i ustaw państwowych (aktualnie tzw. „Ustawa Kamilka” i Krajowy Plan Przeciwdziałania Przepępczości Przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na Szkodę Osób Małoletnich na lata 2023-2026);
 - b) podstawowych procedur prawnych (kanonicznych i przewidzianych przez Kodeks karny);
 - c) czynników ryzyka i czynników ochronnych;
 - d) funkcjonowania w środowisku lokalnym placówek pomocowych;
 - e) wiedzę na temat procedur ustalonych dla danej placówki.

5. Za szkolenie tych osób odpowiada osoba odpowiedzialna za prewencję w danym duszpasterstwie. Na szkolenie zaprasza specjalistów ds. ochrony dzieci;
6. Każda osoba przed wyznaczeniem jej na odpowiedzialną za prewencję w danym duszpasterstwie powinna przejść szkolenie z ww. tematów.
7. Osoby odpowiedzialne za prewencję w danym duszpasterstwie uczestniczą raz w roku w spotkaniu odpowiedzialnych za prewencję.

STANDARD 9

ZAPEWNIENIE JAKOŚCI Z ZAKRESIE PREWENCJI I CIĄGŁOŚĆ DZIAŁAŃ

1. Niniejszy dokument jest aktualizowany co dwa lata przez Zespół ds. Prewencji duszpasterstwa.
2. Dokument jest opiniowany przez przedstawiciela Kurii Metropolitalnej w Lublinie.
3. W sytuacjach kryzysowych dyrektor spotkania odwołuje się do Arcybiskupa Metropolity Lubelskiego.

ZAŁĄCZNIK 1

OŚWIADCZENIE O KRAJACH ZAMIESZKANIA W CIĄGU OSTATNICH 20 LAT, INNYCH NIŻ RZECZYPOSPOLITA POLSKA

OŚWIADCZENIE

w trybie art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1304 z późn. zm.)

Ja, niżej podpisany/a, oświadczam, że:

1. Posiadam obywatelstwo innego państwa niż Rzeczypospolita Polska: tak/nie*.
2. Jeśli odpowiedź brzmi „tak”, to proszę wpisać państwo.....
3. W ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwałem/nie zamieszkiwałem w innych państwach*.
4. Proszę wpisać państwo/państwa:
.....
5. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak/nie*.
6. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw, gdyż państwo to nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak/nie*.
7. Oświadczam, że prawo państwa nie przewiduje sporządzenia informacji z rejestru karnego: tak/nie*.
8. Oświadczam, że w państwie nie prowadzi się rejestru karnego: tak/nie*.
9. Oświadczam, że nie byłem prawomocnie skazany w państwie..... za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłem się takich czynów zabronionych, oraz nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad nimi.
10. Oświadczam, że jestem świadomy, że składając ww. oświadczenia, podlegam odpowiedzialności karnej w trybie art. 233 Kodeksu karnego, to jest odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia**.

.....
miejscowość, data

.....
imię i nazwisko (czytelny podpis)

* niepotrzebne skreślić

** art. 233 k.k. [fałszywe zeznania]

§ 1. Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.

§ 3. Nie podlega karze za czyn określony w § 1a, kto składa fałszywe zeznanie, nie wiedząc o prawie odmowy zeznania lub odpowiedzi na pytania.

§ 4. Kto, jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 4 działa nieumyślnie, narażając na istotną szkodę interes publiczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 5. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia, jeżeli:

1) fałszywe zeznanie, opinia, ekspertyza lub tłumaczenie dotyczy okoliczności niemogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy,

2) sprawca dobrowolnie sprostuje fałszywe zeznanie, opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie, zanim nastąpi, chociażby nieprawomocne, rozstrzygnięcie sprawy.

§ 6. Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

ZAŁĄCZNIK 2

OŚWIADCZENIE O ZAPOZNANIU SIĘ Z POLITYKĄ OCHRONY DZIECI I ZOBOWIĄZANIU DO JEJ PRZESTRZEGANIA

OŚWIADCZENIE

W trybie art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz.U. 2023 poz. 1304 z późn. zm.) Ja, niżej podpisana/y, oświadczam, że: Zapoznałam/em się z treścią dokumentu pn. „Standardy ochrony dzieci” obowiązującego podczas wydarzenia „Spotkanie kandydatów do bierzmowania Archidiecezji Lubelskiej ROZPALENI”. Oświadczam*, że jestem świadomy, że składając ww. oświadczenie, podlegam odpowiedzialności karnej w trybie art. 233 Kodeksu karnego, to jest odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia**.

.....
miejsowość, data

.....
imię i nazwisko (czytelny podpis)

* dotyczy osób pełnoletnich

** art. 233 k.k. [fałszywe zeznania]

§ 1. Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.

§ 3. Nie podlega karze za czyn określony w § 1a, kto składa fałszywe zeznanie, nie wiedząc o prawie odmowy zeznania lub odpowiedzi na pytania.

§ 4. Kto, jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 4 działa nieumyślnie, narażając na istotną szkodę interes publiczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 5. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia, jeżeli:

1) fałszywe zeznanie, opinia, ekspertyza lub tłumaczenie dotyczy okoliczności niemogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy,

2) sprawca dobrowolnie sprostuje fałszywe zeznanie, opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie, zanim nastąpi, chociażby nieprawomocne, rozstrzygnięcie sprawy.

§ 6. Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

ZAŁĄCZNIK 3 KARTA INTERWENCJI

1. Imię i nazwisko dziecka		
2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
4. Opis podjętych działań	Data	Działanie
5. Spotkania z opiekunami dziecka	Data	Opis spotkania
6. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	• Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. • Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny. • Inny rodzaj interwencji. Jaki?	
7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji		
8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli placówka uzyskała informację o wynikach/działaniach rodziców	Data	Działanie

MATERIAŁ DODATKOWY
OŚWIADCZENIE DOTYCZĄCE NIEKARALNOŚCI
ZA PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ DZIECI

OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI

Ja,.....

(imię i nazwisko)

legitymujący(-a) się dowodem osobistym/paszportem o nr oświadczam, że nie byłem(-am) skazany(-a) za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę dziecka i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie. Oświadczam, że jestem świadomy(-a) konsekwencji złożenia nieprawdziwego oświadczenia.

.....
miejscowość, data

.....
imię i nazwisko (czytelny podpis)

MATERIAŁ DODATKOWY
OŚWIADCZENIE O ZACHOWANIU POUFNOŚCI
INFORMACJI POWZIĘTYCH W PROCESIE POSTĘPOWANIA
W SPRAWIE KRZYWDZENIA DZIECKA
ORAZ PRZETWARZANYCH DANYCH OSOBOWYCH

OŚWIADCZENIE

Niniejszym oświadczam, że znana jest mi treść przepisu art. 241 § 1 – § 3 k.k.* i wynikające z niego zakazy:

1. Rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania przygotowawczego, zanim zostały ujawnione w postępowaniu sądowym.
2. Rozpowszechnia publicznie wiadomości z rozprawy sądowej prowadzonej z wyłączeniem jawności.
3. Rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania prowadzonego na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Oświadczam, że znane są mi zasady bezpiecznego przetwarzania danych osobowych w ramach polityki RODO.

Zobowiązuję się do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji, które zostały mi ujawnione w procedurze interwencyjnej w związku ze zgłoszeniem przemocy wobec dziecka, zawiadomieniem o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka lub podjęciem innych działań w celu ochrony dziecka.

.....
miejsowość, data

.....
imię i nazwisko (czytelny podpis)

* art. 241 [rozpowszechnianie wiadomości]

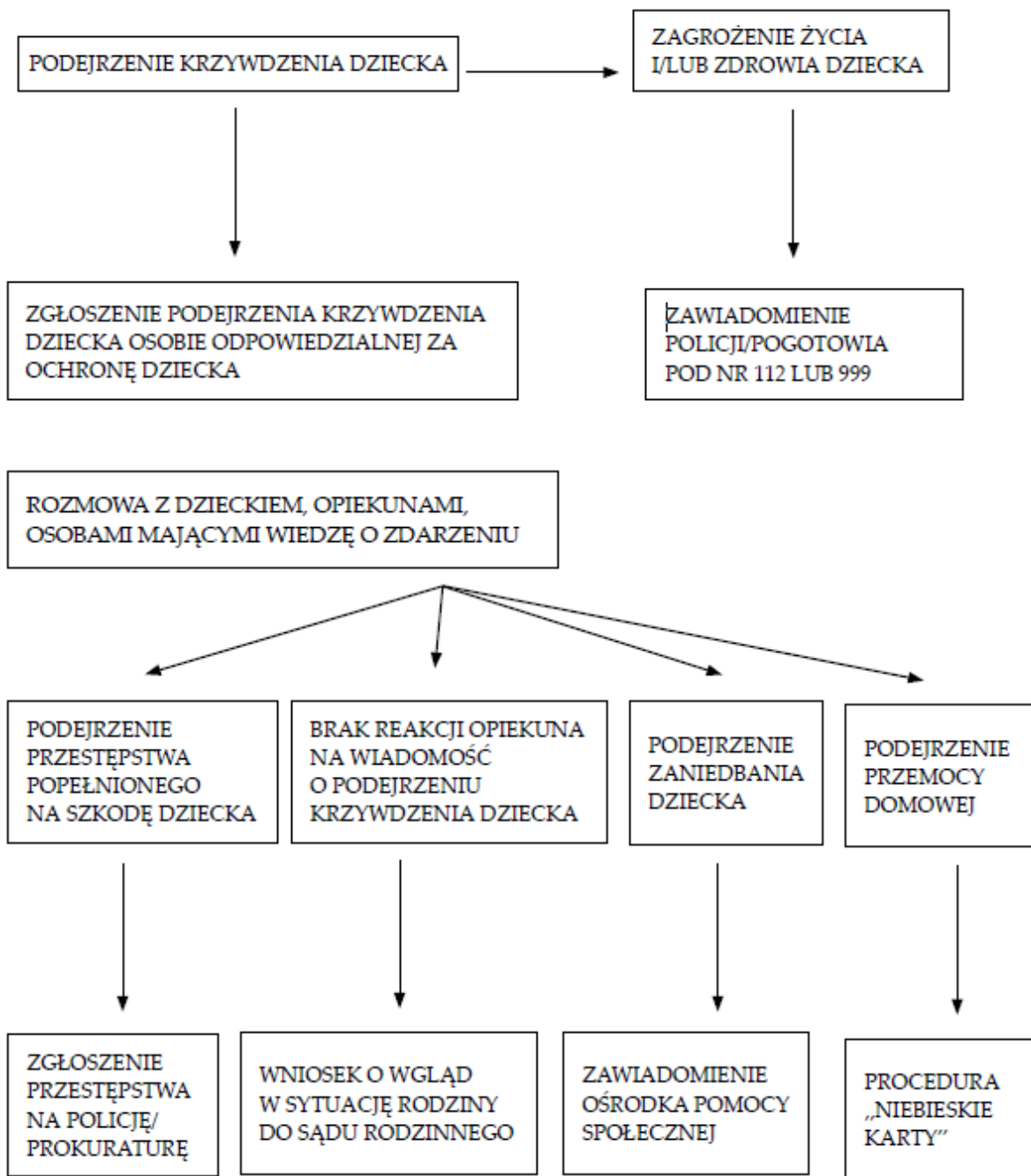
§ 1. Kto bez zezwolenia rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania przygotowawczego, zanim zostały ujawnione w postępowaniu sądowym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto rozpowszechnia publicznie wiadomości z rozprawy sądowej prowadzonej z wyłączeniem jawności.

§ 3. Karze określonej w § 1 podlega, kto bez zezwolenia rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania prowadzonego na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich.

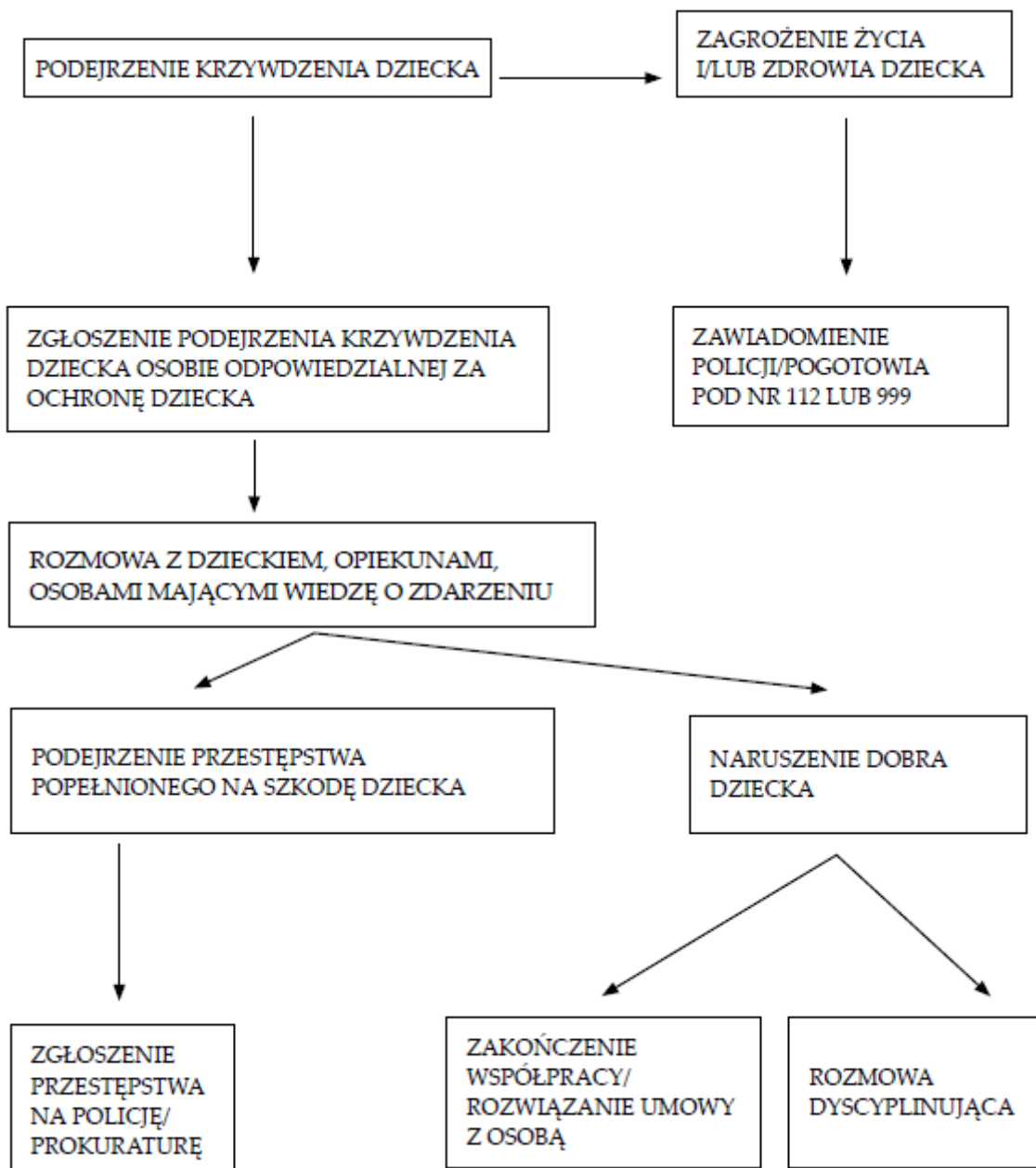

MATERIAŁ DODATKOWY
SCHEMAT PROCEDUR INTERWENCJI:
KRZYWDZENIE ZE STRONY OPIEKUNA

MATERIAŁ DODATKOWY
SCHEMAT PROCEDUR INTERWENCJI:
KRZYWDZENIE ZE STRONY CZŁONKA PERSONELU

MATERIAŁ DODATKOWY
SCHEMAT PROCEDUR INTERWENCJI:
KRZYWDZENIE RÓWIEŚNICZE

